

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concordata Nationis Germanicae Cvm S. Sede Apostolica Inita

[S.l.], [ca. 1580]

Nicolavs Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61582)

3

NICOLAUS Episcopus servus ser-
vorum Dei ad perpetuam
rei memoriam.

Exordium

Ad sacram Petri Se-
dem, divinâ dispo-
sitione sublimati,
singulis, quæ pro
universalis ecclesiæ
unione, ac pace, &
tranquillitate profutura conspicimus,
Apostolicæ providentiæ sollicitudine
libenter intendimus, & ad felicem il-
lorum prosecutionem & consumma-
tionem, opem & operam impendi-
mus efficaces,

Federicus
Imperator
Principesq;
Germaniæ,
& legatus
Apostolicus
ordinationes
sive
concorda-
ta fecerunt
super
reservatione
& collatione
Ecclesiarum
& benefi-
ciorum.

§ 1. Nuper siquidem charissimus in
Christo filius Noster Federicus Ro-
manorum Rex illustris, & nonnulli
alii dilecti filii ecclesiastici & secula-
res Principes inlyctæ nationis Germa-
nicæ ex una, ac dilectus filius noster
Joannes sancti Angeli Diaconus Car-
dinalis in partibus illis Apostolicæ se-
dis de latere Legatus per Nos ad di-
ctas partes missus sufficienti de super
à Nobis, & Sede Apostolica auctorita-
te consultus, ex alia partibus, Roma-
næ Ecclesiæ & dictæ Nationibus no-
minibus pro ipsius Ecclesiæ unione,
pace, & tranquillitate inter Ecclesiam
& Nationem prædictam perpetuò lo-
lidandis & conservandis, diversa ratio-
nabilia & utilia ordinationes & statuta
à partibus ipsis hinc inde approba-
ta, laudata, conclusa, acceptata &
concordata fecerunt ac ediderunt,
Nobisque humiliter supplicari fecerunt,
ut illis pro firmiori eorum subsi-
stentia robur Apostolicæ firmitatis
adjicere, nec non auctoritatem potio-

rem & decretum interponere digna-
remur.

§ 2. Nos itaque, qui statuta, ordi-
nationes, & concordata prædicta per
nonnullos ex Venerabilibus fratribus
nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Car-
dinalibus, magnarum maturitatis,
auctoritatis, & literaturæ viros dili-
genter examinari & discuti fecimus,
eaque rationabilia & salubria tam
Ecclesiæ quàm Nationi præfatæ fore
comperimus; de dictorum & aliorum
Venerabilium fratrum Nostrorum
prædictæ Ecclesiæ Cardinalium con-
silio & assensu, Apostolicâ auctoritate,
& ex certa scientia approbamus, ra-
tificamus, laudamus, & acceptamus,
& præsentis scripti patrocinio com-
munimus, juxta modum & formam
subsequentes. Placet nobis super pro-
visione Ecclesiarum & beneficiorum
ecclesiasticorum quorumcunque pro-
visionibus juris scripti reservatione,
& Execrabilis, ac Ad regimen consti-
tutionibus modificatis ut sequitur.
Ad regimen Ecclesiæ generalis, quan-
quam immeriti, supernâ dispositione
vocati, gerimus in Nostris desideriis,
ut debemus, quod per nostræ diligen-
tiæ studium, ad quarumlibet Eccle-
siarum & monasteriorum regimina,
& alia beneficia ecclesiastica, juxta
divinum beneplacitum, & Nostræ in-
tentionis affectum, viri assumantur i-
donei, qui præsent & profunt commit-
tendis eis ecclesiis, monasteriis, &
beneficiis prælibatis. Præmissorum
itaque consideratione inducti, & sua-
dentibus Nobis aliis rationabilibus
causis nonnullorum prædecessorum
nostrorum Romanorum Pontificum

Qua Pont.
ipse appro-
bat modifi-
cando c.
execrabilis
& c. ad
regimen de
Præbend.
inter ex-
travagan-
tes com-
munes.

vestigiis inherentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, nec non canonicatus, præbendas, & ecclesias, cæteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, secularia, & regularia, quæcunque, & qualiacunque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocunque modo vacantia, & in posterum vacatura: nec non per depositionem, vel priuationem, seu translationem per Nos, seu auctoritate Nostra factas, & in antea faciendas ubilibet: nec non ad quæ aliqui in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa vel per eos facta renunciatio, & admissa auctoritate Nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli aut renunciationem admitti per Nos, aut auctoritate Nostra continget apud sedem prædictam, vel alibi ubicunq;, & etiam per obitum Cardinalium eiusdem Ecclesiæ Romanæ, aut officialium dictæ Sedis quamdiu ipsa officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & apostolici palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & viginti quatuor Pœnitentiariæ præfatæ Sedis, & viginti quinque Abbreviatorum,

nec non verorum Commensalium Nostrorum, & aliorum viginti quatuor Capellanorum Sedis eiusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcunque Legatorum, seu collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia & in antea vacatura ubicunque dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios antequam ad Romanam curiam redierint seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, nec non quorumlibet pro quibuscunque negotiis ad Romanam curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta curia ultra duas dietas legales non distantibus iam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcunque curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunque causa ad quævis loca secedentium, si eos antequam ad dictam curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem curia, ut præmittitur, non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum huiusmodi vacantia, vel in posterum vacatura. Rursus monasteria, prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & ecclesias, cæteraque beneficia ecclesiastica, secularia & regularia, cum cura, vel sine cura, quæcunque,

que, & qualiacunque fuerint, etiam si ad illa personæ confueverint seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per Nos seu auctoritate Nostra ad Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium ecclesiarum, nec non monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocunque modo vacantia, aut in posterum vacatura, nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcunque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendarum, ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum per Nos, seu auctoritate Nostrarum literarum immediatè collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiuæ assecutio fiet, nunc vacantia & in antea vacatura, plena super præmissis omnibus, & singulis cum fratribus Nostris collatione præhabita, & maturâ deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni Nostræ, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolicâ reservamus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si lecus super præmissis & quolibet eorum, per quoscunque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula irritans.

Nicol. III. const. hic habes.

§. 3. Item placet Nobis, quòd in Metropolitanis & cathedralibus etiam immediatè non subiectis ecclesiis, & monasteriis immediatè subiectis sedi Apostolicæ, fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus Constit. fe. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes; expectabimus: & elapso

dicto tempore si non præsentatæ, vel si præsentatæ, minùs canonicæ fuerint, providebimus; & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de dictorum fratrum consilio, de digniori & utiliori persona duxerimus providendum; proviso quod confirmati prædicti, & per eos provis, Metropolitanis suis, & aliis præstent debita iuramenta, & alia ad quæ de jure tenentur. Et in monasteriis dictæ Sedi immediatè non subiectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione & provisione huiusmodi ad curiam Romanam venire non tenebuntur; ipsaque regularia beneficia sub expectativis gratiis non cadant. Ubi autem pro monasteriis ad dictam curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quàm superiùs de cathedralibus ecclesiis est expressum. Et de monasteriis monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De cæteris verò dignitatibus & beneficiis quibuscunque, secularibus, & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post pontificales, in cathedralibus, & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis; de quibus jure ordinatio provideatur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.)

§. 4. Placet etiam Nobis, quòd per quamcunque aliam reservationem,

De collatione beneficiorum vacantium in mensibus ordinatio-

gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma per Nos vel auctoritate Nostra factam vel faciendam, non impediamus Nos, quo minùs de illis cum vacabunt de *Februarii, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris, & Decembris* mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliavè quavis dispositione auctoritate Nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscunque.

De collatione beneficiorum vacantium in mensibus Sedi Apostolica reservatis. In hoc tamèn vide declarationem Greg. XIII.

§. 5. Quotiens verò aliquo vacante beneficio in *Ianuarii, Martii, Maii, Iunii, Septembris, & Novembris* mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis non apparuerint infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex nunc & non antea ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam Nationem publicari, & omnes, qui eà gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc quo ad dictam Sedem, à Kalendis Junii proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum.

De Annatarum solutione. De quo vide Inno. 8. const. 1. Apostolica. sicut ibi not.

§. 6. Placet similiter Nobis, quòd circa provisionem dictæ Sedis ordinandum modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis cathedralibus omnibus & monasteriis, virorum duntaxat vacantibus, & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in li-

bris Camera apostolica taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur, & si quæ excessivè taxatæ, quòd provideatur specialiter, in gravitatis regionibus secundum qualitatem, rerum, temporum, & regionum ne nimium prægraventur, ad quòd perentibus dabimus commissionem in partibus, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius vel maioris partis, solvantur, & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvatur: nec debitum huiusmodi in successorem in ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis secularibus ac regularibus quibuscunque, quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectativarum, aut causâ permutationis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum huiusmodi, similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis, quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil solvatur: ducetque hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro concilio de ipsius Nationis consensu contingat immutari.

§. 7. In aliis autem, quæ per fel. rec. *Approbatum Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem Nostrum pro dicta Natione usque ad tempus futuri generalis concilii permilla, concessa, indulta, & decre-*

cre-

læta, ac per Nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiaæ præfenti non obvient, istâ vice nihil volumus esse immutatum: & per hoc, quod in concordatis huiusmodi, siue quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis, propter compendiosorem descriptionem, Alania specialiter appellatur, Natio ipsa ceteri non debet à Germanica Natione distincta seu quomolibet separata.

*Fides dan-
da tran-
sumpta.*

§. 8. Et prætereà quia difficilè foret præfentes literas ad singula, in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quod ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ Nationis sigillo munito, tanquam præfentibus si exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ præfentes literæ forent exhibitæ, vel ostensæ: & insuper quoque irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

*Clausula
irritans.*

§. 9. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis, & voluntatis, infringere, velei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo, quadringentesimo, quadragesimo septimo, Kalend. Aprilis, Pontificatus Nostri anno secundo.

ANNULLATIO QUARVMCVNOVE dispositionum de beneficiis ecclesiasticis Sedi Apostolica reservatis obtentorum, contra formam Concordatorum inter Sedem Apostolicam & Nationem Germanicam à Principibus & Prælatibus quibuscunque.

Constitutio Clementis Papæ VII.

CLEMENS Episcopus servus servorum Dei ad futuram rei memoriam.

ADMONET Nos incumbentis *Exordium*
Nobis pastoralis officij cura, ut non solum Nobis, sed etiam cunctorum Christi fidelium, & præsertim ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quæ in cuiusque ipsorum præjudicium sive noxam quavis etiam auctoritate prodiisse comperimus, salubriter reformemus.

§. 1. Sanè dudum ad Nostram pervenit *Praelati & Principes*
notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum *usurpabant*
Prælati, nonnulli etiam Principes, & *dispositio-*
Domini temporales inclitæ Nationis *nes benefi-*
Germanicæ, post miserabilem urbis *ciorum*
direptionem, collationes, & dispositi- *contra for-*
ones beneficiorum ecclesiasticorum *nam Con-*
Nobis, & Sedi Apostolicæ etiam vir- *cordato-*
tute CONCORDATORVM inter Se- *rum.*
dem, & Nationem præfatas reserva-
torum temerè usurpare præsumpe-
runt, ac collationes, & dispositiones
Nostras, & dictæ Sedis de illis factas
admittere contempserunt, nedum in
Nostrum, & ipsius Sedis vilipendium,
sed etiam in jurium Nostrorum, & e-
jusdem Sedis, ac illorum, quibus de
ipsis